

# İsrail'in Etkileyici Kampanyasının FARA Açıklaması ve Bireyler ile Platformlar için Hukuki, Vergi ve Etik Sonuçları

Son **ABD Yabancı Temsilciler Kayıt Yasası (FARA)** kapsamında yapılan başvurular, İsrail Dışişleri Bakanlığı tarafından finanse edilen ve “**Esther Projesi**” olarak adlandırılan bir etkileyici kampanyasını ortaya çıkardı. **Bridges Partners LLC** tarafından 26 Eylül 2025'te sunulan belgeler, **Havas Media Group Almanya** aracılığıyla yapılan sözleşmeleri detaylandırıyor; bu sözleşmeler, sosyal medya etkileyicilerini ABD ve küresel kitlelere yönelik pro-İsrail içeriği paylaşmaya teşvik etmeyi amaçlıyor. Açıklanan bütçe, Haziran'dan Kasım 2025'e kadar yaklaşık **900.000 dolar** olup, 14-18 etkileyicinin 75-90 gönderi ürettiğini destekliyor; analistler her bir gönderinin **6.000-7.000 dolar** arasında olduğunu tahmin ediyor.

Bu başvurular, ana temsilci olarak Bridges Partners için FARA'nın şeffaflık gerekliliklerini karşılarsa da, bir dizi riski öne çıkarıyor: kayıt dışı etkileyicilerin kişisel sorumlulukları, reklam yasası kapsamındaki platform uygulama yükümlülükleri ve sınır ötesi vergi yükümlülükleri. Bu vaka, dijital etki operasyonlarının algoritmik amplifikasyon çağında yirminci yüzyılın ortalarındaki yasaları nasıl sınıdığını gösteriyor.

## Yabancı Temsilciler Kayıt Yasası Çerçevesi

FARA (22 U.S.C. § 611 ve devamı) – başlangıçta Nazi propagandasını açığa çıkarmak için tasarlanmış – ABD politikalarını veya kamuoyunu şekillendirmek amacıyla bir yabancı asilin “*emriyle, talebiyle veya yönlendirmesi ya da kontrolü altında*” hareket eden herkesin kaydolmasını gerektirir. Kayıt yaptıranlar, faaliyetlerini, finansmanlarını ve dağıtılan materyalleri açıklamalı ve bunları altı ayda bir güncellemelidir.

### Temel hükümler:

1. **Geniş kapsamlı uygulama** – hükümet müteahhitlerini, halkla ilişkiler firmalarını ve siyasi veya tanıtım çalışması yapan bireyleri kapsar.
2. **Bireysel sorumluluk** – etkinliği gerçekleştiren her gerçek kişi, işverenin başvurusundan bağımsız olarak bir *Kısa Form* kaydı sunmalıdır.
3. **Cezalar** – ihmalkar ihlaller için sivil para cezaları; kasıtlı ihlaller için **beş yıla kadar hapis** veya **10.000 dolar para cezası** (22 U.S.C. § 618(a); 18 U.S.C. § 951).

## Etkileyiciler için Sonuçlar

### FARA yükümlülükleri

İsrail sponsorluğundan ve ABD'ye yönelik niyetten haberdar olan etkileyiciler, bireysel Kısa Form kayıtları gerektiren ajanlar olarak nitelendirilir. Sadece Bridges Partners'ın müdürü Uri Steinberg'in kayıtlı olduğu görülüyor. Kayıt yaptırmamış katılımcılar bu nedenle uyumsuz olabilir. Adalet Bakanlığı'nın çevrimiçi etki kampanyalarına yeniden odaklanması (bkz. FARA Birimi Yıllık Raporları 2023–24), mikro yaratıcılar için bile potansiyel denetimlere işaret ediyor.

## Reklam yasası yükümlülükleri

**FTC Onay Kılavuzları (16 C.F.R. Part 255)**, ücretli içerik için açık #ad açıklamaları talep eder. Siyasi mesajlarda bu açıklamanın atlanması, FTC Yasası'nın § 5'i uyarınca aldatıcı bir uygulama teşkil eder ve yaratıcıları veya sponsor ajansları emir ve cezalara tabi tutar.

## Vergilendirme

Sponsorlu gönderi gelirleri **serbest meslek geliri** olarak sayılır (26 U.S.C. § 1402). ABD sakinleri Schedule C'de rapor vermelidir; yerleşik olmayanlar, ABD kaynaklı işler için %30 stopajla karşı karşıya kalabilir. Açıklama yapmama, ödenmemiş verginin %75'ine kadar cezalar veya ağır suç kovuşturması riski taşır (26 U.S.C. § 7201).

## İtibar sonuçları

Yasal yükümlülüklerin ötesinde, bir yabancı devletle gizli koordinasyon, etkileyici ekonomisinin dayandığı özgünlüğü aşındırır. Güvenilirlikleri sermayeleri olan yaratıcılar için, açıklanmayan devlet ödemelerinin kamuoyuna ifşası kariyer sonlandırıcı olabilir.

## X Corp ve Diğer Platformlar için Sonuçlar

### Reklam ve açıklama uyumluluğu

Hem FTC kuralları hem de AB DSA'nın 26–39. maddeleri, büyük platformların sponsorlu materyallerin şeffaf etiketlenmesini sağlamasını gerektirir. X'in algoritmaları açıklanmayan siyasi gönderileri tanıtırsa, düzenleyiciler bunu aldatıcı reklamın kolaylaştırılması olarak değerlendirebilir. DSA'nın reklam şeffaflığı veya sistemik risk hükümlerinin ihlali, **küresel ciroda %6'ya kadar** cezalar getirebilir.

## FARA maruziyeti

Platformlar genellikle tarafsız taşıyıcılar olarak FARA sorumluluğundan kaçır. Ancak, Esther Projesi'nin bir parçası olarak satılan algoritmik güçlendirme gibi doğrudan iş birliği kanıtları, yasanın "siyasi propaganda" maddeleri kapsamında Adalet Bakanlığı soruşturmasını tetikleyebilir.

## Kurumsal vergi

Ödemeler X'in reklam satış sistemi dışında yapıldığından, kurumsal vergi sorumluluğunu etkilemez. Maruziyet düzenlemede, gelirden değil.

# Daha Geniş Yönetim ve Politika Sonuçları

Esther Projesi, devlet propagandasının etkileyici pazarlamayla birleşmesini temsil eder. Geleneksel lobicilik, hükümetler ve vatandaşlar arasında görünür bir sınır varsayıyordu; sosyal medya bu sınırı siler. Jeopolitik mesajlar eşler arası özgünlük olarak maskelendiğinde, demokratik söylem hedeflenmiş reklamdaki ayırt edilemez hale gelir.

Tartışılan çözümler şunları içerir:

- Çevrimiçi yaratıcılar için Adalet Bakanlığı tarafından yayınlanan FARA yönergeleri.
- Platform seviyesinde zorunlu “yabancı sponsorluk” bayrakları.
- Sınır ötesi etki ödemeleri için OECD aracılığıyla uluslararası vergi koordinasyonu.

## 4 Ekim 2025 X Corp Doğrulama ve Askıya Alma Olayı

**4 Ekim 2025’te**, kullanıcılar, İsrail politikalarını veya Esther Projesi açıklamalarını eleştiren hesaplardan **mavi ve altın doğrulama rozetlerinin toplu olarak geri çekildiğini** fark etti; bu hesaplar arasında gazeteciler, akademisyenler ve STK’lar yer alıyordu. Eylemle ilgili kamuoyuna bir gerekçe sunulmadı. Kısa süre sonra, hem etkileyici programını hem de X’in moderasyonunu inceleyen analiz hesabı **@Uncensored.AI, bildirim olmaksızın askıya alındı**. Bir çalışanın “politika uygulama incelemesi”ni tanımlayan iç yorumu daha sonra geri çekildi ve çalışanın azarlandığı bildirildi.

X’in şartları, rozetlerin keyfi olarak kaldırılmasına izin verse de, zamanlama – yabancı etki üzerine yoğunlaşan tartışmaların ortasında – görüş önyargısı suçlamalarına yol açtı. **AB Dijital Hizmetler Yasası’nın** 34. maddesi uyarınca, çok büyük platformlar, dezenformasyon ve politik olarak motive edilmiş moderasyon gibi sistemik riskleri azaltmakla yükümlüdür. Koordineli veya misilleme amaçlı bir kaldırma, bu nedenle Avrupa Komisyonu’nun incelemesini tetikleyebilir. ABD’de bu tür eylemler, Bölüm 230’un kapsamı ve baskın iletişim platformlarının yarı kamusal rolü hakkında tartışmaları yeniden açar.

## Etik ve Ahlaki Boyutlar

Yasalar ve başvuruların ötesinde daha derin bir ahlaki soru yatıyor: **Demokratik konuşma sessizce alınıp satıldığında, gerçek ve rıza ne anlama gelir?**

1. **Kitlelerin aldatılması** – Etkileyicilere devlet propagandasını kişisel inanç olarak sunmaları için ödeme yapılması, bilinçli rızayı baltalar. Vatandaşlar, özellikle silahlı çatışmaya giren bir hükümet tarafından ödenen iknayı bilmeyi hak eder.
2. **Empatinin manipülasyonu** – Parasosyal güveni istismar etmek, duygusal bağlantıyı devlet yönetimine bir araca dönüştürür. Takipçiler bir arkadaş dinlediklerini düşünür; gerçekte, gizli bir kampanyanın hedefidirler.
3. **Gazetecilik alanının aşınması** – Sponsorlu “kişisel görüşler” akışları doldurduğunda, eşdeğer finansmana sahip olmayan bağımsız gazeteciliği ve sivil sesleri dışarı iter. Bilgi asimetrisi ahlaki asimetriye dönüşür.

4. **Platform sorumluluğu** – X Corp’un algoritmik opaklığı, ahlaki sorumluluğu istatistiksel olasılığa dönüştürür. Öfke bile olsa katılımından kâr eden bir şirket, sistemlerinin algıları nasıl şekillendirdiği konusunda etik sorumluluk taşır.
5. **Suç ortaklığı ve vicdan** – Bu tür sözleşmeleri kabul eden etkileyiciler, daha sonra açıklama yaparak yasanın lafzına uyabilir, ancak özgünlüğün ruhu – konuşmacı ile dinleyici arasındaki ahlaki sözleşme – zaten bozulmuştur.

Ahlaki açıdan, Esther Projesi sadece bir yasal dipnot değildir; gerçekliğin bir meta haline geldiği ve demokratik güvenin ticarete açık bir varlık olduğu daha geniş bir etik kaymanın belirtisidir.

## Sonuç

Esther Projesi’nin FARA başvuruları, şeffaflık için küçük bir zafer işaret eder, ancak uygulamada ve etikte büyük boşlukları ortaya çıkarır. Aracılar kayıt yaptırdı; bireysel etkileyiciler görünüşe göre bunu yapmadı. Her biri FARA, FTC ve vergi yasaları kapsamında potansiyel maruziyetle karşı karşıya, X Corp ise DSA kapsamında artan inceleme ve algılanan sansür için kamuoyu eleştirisiyle karşı karşıya.

Yine de en ciddi sonuç ahlaki olabilir: otantik konuşmaya olan kamu güveninin aşınması. Devlet anlatıları özel sesleri satın aldıkça ve platformlar görünürlüğü arabuluculuk yaptıkça, ikna ile manipülasyon arasındaki sınır kaybolur. Yasaları güncellemek gereklidir; bütünlüğü yeniden inşa etmek zorunludur. Gerçek ve sponsorluk yeniden ayrı alanlar işgal edene kadar, demokratik söylem en yüksek teklif verenin rehinesi olarak kalacaktır.

## Kaynaklar

- Bridges Partners LLC, *Yabancı Temsilciler Kayıt Yasası başvuruları*, ABD Adalet Bakanlığı (26 Eylül 2025).
- *Responsible Statecraft*, “İsrail’in gönderi başına 7 bin dolar ödediği ‘etkileyiciler’ kimler?” (2 Ekim 2025).
- *Jerusalem Post*, “İsrail’in ‘Esther Projesi’ni İçeriden Görün” (1 Ekim 2025).
- *Al Mayadeen English*, “Esther Projesi: Ücretli pro-İsrail’ etkileyiciler FARA kurallarını atlatıyor” (3 Ekim 2025).
- *Middle East Eye*, “İsrail, olumsuz kamuoyunu tersine çevirmek için ABD etkileyicilerine ödeme yapıyor” (3 Ekim 2025).
- *ProPublica*, “X’teki doğrulanmış hesaplar, İsrail-Hamas çatışması hakkında yanlış bilgi yayarken geliyor” (19 Aralık 2023).
- *Rolling Stone*, “Grok, İsrail’i soykırımla suçladıktan sonra X’ten kısa süreliğine askıya alındığını iddia ediyor” (12 Ağustos 2025).
- *Business Standard*, “Musk’ın Grok AI’si neden X’te kısa süreliğine askıya alındı” (12 Ağustos 2025).
- *Finance Yahoo News*, “X, The New York Times’ın altın doğrulama rozetini kaldırdı” (Ekim 2023).
- *Al Jazeera*, “Gölge yasaklama: Sosyal medya devleri pro-Filistin seslerini mi sansürlüyor?” (24 Ekim 2023).

- Avrupa Komisyonu, *X Corp'a karşı Dijital Hizmetler Yasası işlemleri*, 2023–2025.
- ABD Adalet Bakanlığı, *FARA Uygulama Birimi Yıllık Raporları 2023–2024*.
- ABD Federal Ticaret Komisyonu, *Onay Kılavuzları*, 16 C.F.R. Part 255 (2023).
- İç Gelir Servisi, *Yayın 334: Küçük İşletmeler için Vergi Rehberi* (2024).